

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

David Novák

Archeologický ústav AV ČR, Praha

**Archeologický
informační systém**
České republiky

**ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR PRAHA**

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Europae Archaeologiae Consilium

European Archaeological Council Conseil Européen d'Archéologie

Managing Europe's Archaeological Heritage

Evropská archeologická rada (EAC)

- původně pracovní skupina Rady Evropy (CoE), která formulovala Maltskou úmluvu
- od roku 1999 nezisková organizace
- v rámci CoE pozorovatelský status ve Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape (CDCPP)
- sdružuje organizace s výkonnou mocí na základě památkové legislativy (ČR od založení zastupuje NPU a ARÚ)
- podporuje kvalitní správu archeologického kulturního dědictví
- pravidelná výroční setkání (tematické konference)
- pětiletý strategický plán

Pracovní skupiny EAC

- Archeologické archivy
- Dálkový průzkum v archeologii
- Národní výzkumné rámce
- Definice významu archeologických lokalit
- Záchranná archeologie
- Zemědělství, lesnictví a venkovské hospodaření

Program „Making Choices“

- dát vodítka při rozhodování v rámci archeologické praxe
- konkrétní výstupy ve formě příruček a sad doporučení

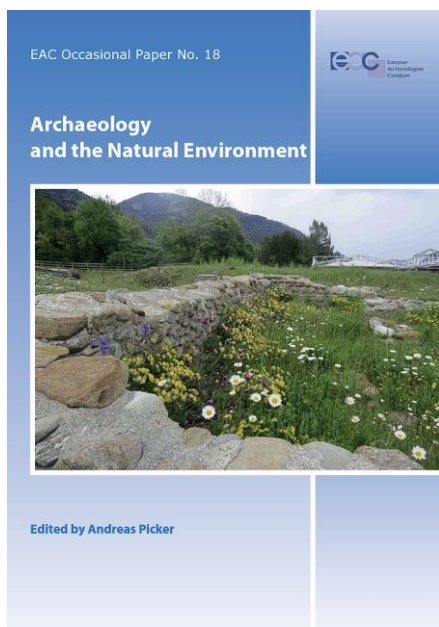

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Tematické sborníky

- EAC occasional papers
- 18 čísel od r. 2001

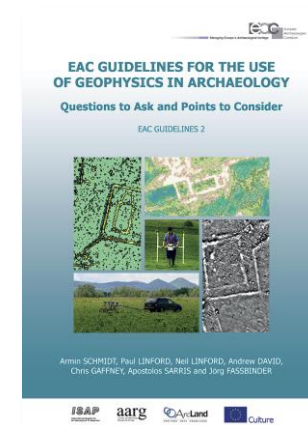
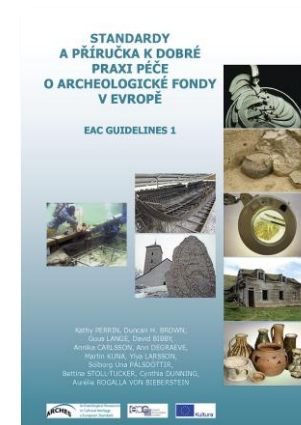
Čísla online časopisu

- Internet Archaeology
- každoročně od r. 2016

Příručky k dobré praxi

- Péče o archeologické fondy
- Geofyzikální průzkum v archeologii
- Selekce při archeologické archivaci

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

Agnieszka ONISZCZUK, Claire TSANG,
Duncan H. BROWN, David NOVÁK, Kaat de LANGHE

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

- archeologický fond (orig. *archaeological archive*)
 - nálezy
 - dokumentace
- selekce
 - proces, jehož cílem je minimalizace nákladů na tvorbu a uchování trvalého archeologického fondu při zachování či zvýšení jeho reálné informační a památkové hodnoty
 - postup výběru materiálů pro zařazení do archeologického fondu určeného k trvalému uložení při aplikaci zvolené selekční strategie
 - výběr, co má být uchováno (nikoli opačně)

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

Agnieszka ONISZCZUK, Claire TSANG,
Duncan H. BROWN, David NOVÁK, Kaat de LANGHE

Motivace a účel selekce

- motivována archeologickými a společenskými hledisky
 - účel archeologického výzkumu
 - společenská odpovědnost spojená s péčí o archeologické dědictví
 - potenciál přispět k budoucímu výzkumu, vzdělávání či osvětě
 - význam celkového kontextu fondu i souvisejících nálezů
- cílem je
 - umožnit snáze kvantifikovat a vyhodnocovat nálezy a data
 - vyřadit materiál, který nemá žádnou vnímatelnou informační hodnotu a/nebo společenský význam
 - koncentrovat hodnoty fondu do zvládnutelné a efektivní podoby z hlediska nákladů
 - zabránit nezáměrnému znehodnocení integrity fondu

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

Agnieszka ONISZCZUK, Claire TSANG,
Duncan H. BROWN, David NOVÁK, Kaat de LANGHE

Selekční strategie

- dokument, který podrobně popisuje proces selekce
- odsouhlasená všemi zúčastněnými stranami
- aplikována na aktuálně zpracovávaný materiál
- definice rozhodovacího procesu
- plán datové správy jako specifický nástroj pro (digitální) data
- cílem je vytvořit soubor nálezů a dokumentace určený k dlouhodobému uchování (archeologický fond)

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

Agnieszka ONISZCZUK, Claire TSANG,
Duncan H. BROWN, David NOVÁK, Kaat de LANGHE

Selekce v životním cyklu projektu

- průběžná činnost zahrnutá ve všech krocích
 - plánování projektu
 - sběr dat
 - vyhodnocení, analýza a reportování
 - sestavení a předání trvalého fondu
- nutná průběžná dokumentace
- dotýká se všech členů týmu
- selekční strategie není dogma, ale živý dokument/nástroj => průběžná revize

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Zásady selekce při tvorbě archeologických fondů

Agnieszka ONISZCZUK, Claire TSANG,
Duncan H. BROWN, David NOVÁK, Kaat de LANGHE

Likvidace vyřazeného materiálu

- metody
 - **převod** do jiného fondu (referenční sbírka...)
 - **redepozice** na místě vyzvednutí
 - **reutilizace** za novým účelem (interaktivní sbírky...)
 - **recyklace** v novém kontextu (umělecká díla...)
 - **skartace** řízeným opuštěním či zničením
- vždy doprovázena dokumentací

Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Selekce archeologických fondů: představení tématu a nové příručky

Obsah

Poděkování

Poznámka k českému překladu

Předmluva

1. Úvod

1. 1. Základní definice

1. 2. Důvody k selekci

2. Zásady a postupy

2. 1. Obecné zásady provádění selekce

2. 2. Postupy likvidace vyřazeného materiálu

2. 3. Selektce a aktivně užívané fondy dokumentace

3. Seleční strategie

3. 1. Fáze a rámec procesu selekce

3. 2. Dokumentace procesu selekce

3. 3. Údaje podstatné pro dokumentaci selekce

4. Dlouhodobá správa

4. 1. Spolupráce s trvalým úložištěm

4. 2. Autorská práva a vlastnictví

Bibliografie

Přílohy

I. Kontrolní list pro provádění selekce

II. Selektce v dílčích fázích archeologického projektu - role a odpovědnosti

III. Definice rolí relevantních při selekci

IV. Příklady ilustrující různé aspekty selekce při archeologické archivaci

Děkuji za pozornost
(příručky budou volně k rozebrání pro zástupce organizací)

